

Cyngor Sir Ynys Môn – Diweddariad ar Raglen Waith Perfformiad ar gyfer y Pwyllgor Archwilio 26 Mai 2016

Astudiaethau llywodraeth leol – diweddariad

Rhydd y rhan hon o'r briff ddiweddariad ar y cynnydd o ran cyflawni rhaglen astudiaethau llywodraeth leol Cymru gyfan a phrosiectau eraill a reolir yn ganolog. Ymwneud â llywodraeth leol yn unig y mae pob astudiaeth os nad yw'r sylwebaeth isod yn cyfeirio'n benodol at waith ar barciau cenedlaethol a/neu awdurdodau tân ac achub.

1. Astudiaethau llywodraeth leol 2015-16

Diogelwch cymunedol

Mae'r adroddiad cenedlaethol wrthi'n cael ei glirio ar hyn o bryd a bwriedir ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2016.

Dull strategol cyngorau o ymdrin â chynhyrchu incwm a chodi tâl

Mae'r astudiaeth hon yn cael ei chyflawni dan ein rhaglen flynyddol o 'gyflawni â llai' a bydd yr astudiaeth yn golygu archwilio dull strategol cyngorau o ymdrin â chodi tâl; y broses o gymeradwyo gosod ac adolygu taliadau o fewn cyngor; effaith taliadau ar wasanaethau a defnyddwyr gwasanaethau; a'r sail ddeddfwriaethol dros godi tâl. Mae'r rhan fwyaf o'r gwaith wedi ei gwblhau:

- mae'r adroddiad yn y cyfnod drafft;
- ceir hefyd grynoded yn cymharu perfformiad holl gyngorau Cymru gyda'u cymheiriaid yn Lloegr a'r Alban; a
- byddwn hefyd yn bresennol yng nghyfarfod Cymdeithas Trysoryddion Cymru ym mis Gorffennaf 2016 i drafod canfyddiadau'r astudiaeth gyda chynghorau a Llywodraeth Cymru.

Nid yw Ynys Môn yn safle gwaith maes.

Cynghorau'n cyllido gwasanaethau'r trydydd sector

Eto, dan thema cyflawni â llai, bydd yr astudiaeth hon yn edrych ar lefel y buddsoddiad yng ngwasanaethau'r sector gwirfoddol er mwyn meincnodi canfyddiadau yn erbyn adolygiad yr Uned Ddata Llywodraeth Leol (LGDU) a gynhaliwyd ar ran Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC) yn dyddio o 2001-02. Bydd yr adolygiad yn cynnwys y mesurau a ddefnyddiwyd i asesu effeithiolrwydd cyllid mewn maes y gellir ei olrhain, y cytunir arno gyda CGGC; ac yn adolygu prosesau penderfynu er mwyn gweld a yw egwyddorion llywodraethu da mewn cyllido gwasanaethau'r trydydd sector yn cael eu dilyn. Dylai'r prosiect fod wedi ei orffen erbyn diwedd Mai 2016. Nid yw Ynys Môn yn safle gwaith maes.

2. Astudiaethau llywodraeth leol 2016-17

Mae'r ymgynghoriad wedi dod i ben ac mae'r astudiaethau canlynol wedi eu cynnwys ar gyfer 2016-17.

Astudiaeth 2016-17 – gwella lles drwy addasiadau tai

Mae'r astudiaeth hon yn cynnwys yr holl awdurdodau lleol a'r prif landlordiaid cymdeithasol cofrestredig (RSLs) yng Nghymru, ac mae'n ategu gwaith a wnaed gan dîm iechyd Swyddfa Archwilio Cymru ar gynllunio i ryddhau cleifion. Bydd yr astudiaeth yn adolygu problemau system megis cyfnodau amser, prosesau ymgeisio, argaeledd arweiniad a chefnogaeth, a meini prawf cymhwysra. Bydd yn canolbwyntio ar y ffordd y mae addasiadau yn cael eu defnyddio i atal canlyniadau gwael megis gwariant dianghenraid, baglu a syrthio, mynd i'r ysbyty/oedi cyn rhyddhau a thlodi plant.

Astudiaeth 2016-17 – awdurdodau lleol yn comisiynu gwasanaethau anabledd dysgu mewn ffordd strategol

Bydd yr astudiaeth yn asesu sut y mae awdurdodau lleol yn cyflawni comisiynu strategol. Bydd yr adolygiad yn canolbwyntio ar gynlluniau anabledd dysgu fel maes i'w olrhain mewn awdurdodau lleol. Ar hyn o bryd mae cynghorau'n gwario ychydig dan £334 miliwn ar wasanaethau anabledd dysgu yng Nghymru gan gynnwys comisiynu.

Astudiaeth 2016-17 – sut mae llywodraeth leol yn rheoli'r galw am wasanaethau llywodraeth leol

Bydd yr astudiaeth yn canolbwyntio ar faes penodol y gellir ei olrhain sef digartrefedd mewn awdurdodau lleol gan ddefnyddio'r dyletswyddau atal diweddar a osodwyd ar awdurdodau lleol er mwyn barnu sut y mae'r galw am wasanaethau yn cael ei reoli.

3. Astudiaethau llywodraeth leol 2018-19

Mae tri arolwg yn cael eu datblygu i fesur barn uwch swyddogion cyngorau ynglŷn â newidiadau diweddar i arweiniad a deddfwriaeth cyn ein rhaglen waith ar gyfer 2018-19. Bydd yr arolygon yn casglu barn awdurdodau lleol ac yn cynnwys:

- Gweithredu'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
- Mynd i'r afael â cham-drin domestig
- A yw gwasanaethau cynllunio yn rhoi gwerth am arian?

4. Gwaith archwilio ac asesu gwelliant ar gyfer 2015-16

Rhydd y rhan hon o'r briff ddiweddariad ar y cynnydd o ran cyflawni'r gwaith archwilio ac asesu ar Ynys Môn (bydd rhai astudiaethau hefyd yn cynnwys cyngorau eraill yn y Gogledd a thrwy Gymru).

Adolygu llywodraethu

Bydd y gwaith hwn yn canolbwyntio ar adolygu'r dasg o reoli absenoldeb salwch. Amseriad – Mawrth i Fehefin 2016.

Adroddiad gwella blynyddol

Crynodeb ac asesiad blynyddol gan yr Archwilydd Cyffredinol a rheoleiddwyr eraill. Mae'r adroddiad gwella blynyddol drafft wedi ei roi i'r Cyngor am ei sylwadau.

5. Dilyn i fyny'r argymhellion cenedlaethol

Mae Swyddfa Archwilio Cymru'n dilyn i fyny'r argymhellion a wnaed mewn adroddiadau astudiaethau cenedlaethol a gyhoeddwyd yn ystod 2014-15 fel dull o arolygu'r holl gynghorau yn hydref 2015. Bydd hyn yn ei gwneud yn bosibl gwerthuso'r cynnydd ar argymhellion ym mhob cyngor, yn hysbysu cynllunio lleol ar gyfer 2016-17, ac yn rhoi darlun cenedlaethol o weithredu argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru. Caiff crynodeb ei gynnwys yn adroddiad gwella blynyddol y Cyngor ar gyfer 2016.

6. Gwaith archwilio ac asesu gwelliant ar gyfer 2016-17

Rhydd y rhan hon o'r briff ddiweddariad ar y cynnydd o ran cyflawni'r gwaith archwilio ac asesu ar Ynys Môn yn ystod 2016-17 (bydd rhai astudiaethau hefyd yn cynnwys cynghorau eraill yn y Gogledd a thwy Gymru).

Archwiliad y cynllun gwella

Archwilio sut y cafodd y ddyletswydd i gyhoeddi cynllun gwella ei chyflawni. Amseriad – chwe wythnos ar ôl i'r cynllun gael ei gyhoeddi.

Archwilio'r adroddiad perfformiad blynyddol

Archwilio sut y cafodd y ddyletswydd i gyhoeddi asesiad perfformiad ei chyflawni. Amseriad – i fod ym mis Tachwedd 2016.

Llythyr gwella blynyddol

Crynodeb ac asesiad blynyddol gan yr Archwilydd Cyffredinol a rheoleiddwyr eraill. Amseriad – erbyn Mawrth 2017.

Gwaith perfformiad lleol

I'w gytuno mewn ymgynghoriad â'r Cyngor. Amseriad – Mai 2016 i Mawrth 2017.

Adolygiadau thematig

Yng ngoleuni'r rhaglen o ddiwygio a eglurwyd yn y Bil Llywodraeth Leol (Cymru) drafft, diddymiad arfaethedig Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009; a'r ddyletswydd newydd ar gynghorau i fabwysiadu egwyddor datblygiad cynaliadwy o fis Ebrill 2016, adolygodd yr Archwilydd Cyffredinol yn ddiweddar sut y mae'r gwaith o archwilio perfformiad lleol yn cael ei gyflawni mewn cynghorau. Mae hyn wedi arwain at leihau'r gwaith sy'n canolbwyntio ar y broses o gynllunio gwelliannau o blaid gwaith sy'n canolbwyntio ar allu a chapasiti cynghorau i gyflawni newid a pharhau i lywodraethu'n dda yr un pryd. Cytunwyd ar dri adolygiad thematig.

Adolygiad o gadernid ariannol

Mae cynghorau'n parhau i ddelio â chyni a dyfodol ansicr. Bydd yr adolygiad hwn yn ceisio rhoi sicrwydd bod trefniadau'n canolbwyntio ar gynnal cadernid dros y tymor canol i'r tymor hir. Amseriad – Mehefin i Ragfyr 2016.

Adolygiad llywodraethu

Ynghyd â chyflwyniad fframwaith diwygiedig y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) ar gyfer **Llwyddo i Lywodraethu'n dda mewn Llywodraeth Leol**, a'r angen i Gynghorau fabwysiadu egwyddor datblygiad cynaliadwy o fis Ebrill 2016, bydd yr adolygiad hwn yn rhoi gwaelodlin i gynghorau ar gyfer cynllunio gwelliannau o ran llywodraethu. Amseriad – Medi i Ragfyr 2016, yn adrodd ym mis Ionawr 2017.

Adolygiad trawsnewid

Bydd yr adolygiad gwaelodlin hwn yn archwilio sut y mae cynghorau'n ymagweddu at 'newid trawsnewidiol'; yn neilltuol, sut y mae swyddogaethau galluogi corfforaethol allweddol yn gweithio mewn ffordd integredig i gefnogi rhaglenni newid. Amseriad – Rhagfyr 2016 i Chwefror 2017, yn adrodd ym mis Mawrth 2017.

7. Astudiaethau gwerth am arian cenedlaethol

Mae tabl ar wahân wedi ei greu sy'n nodi'r astudiaethau cenedlaethol y mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi eu cynhyrchu neu'n eu cynllunio drwy gyfnod 2015-16 a 2016-17.